

ارائه شده توسط:

سایت ترجمه فا

مرجع جدیدترین مقالات ترجمه شده

از نشریات معتبر

دلالت های اجتماعی تلفن همراه : ظهور جامعه ارتباطات شخصی

چکیده

چشم انداز رسانه در دهه های اخیر عمیقا متحول شده است. در گذشته فضای رسانه ای در حاکمیت مطلق رسانه های جمعی وتوده ای بود اما فضای رسانه ای کنونی به سوی فردی شدن در حرکت است. در این گذار ارتباطات سیار نقش مهمی باز می کند و نرخ های اقتباس ان حتی از اینترنت هم پیشی گرفته است. استدلال مقاله کنونی ان است که استفاده و اقتباس گسترده تلفن همراه نشانه گذار به یک " جامعه ارتباطات شخصی " است و برخی از حوزه کلیدی تغییر اجتماعی از جمله معنای نمادین فناوری ؛ اشکال جدید هماهنگی و شبکه سازی اجتماعی ؛ خصوصی سازی فضاهای عمومی و فرهنگ تلفن همراه جوانان بر ان شهادت می دهد.

به مانند تلویزیون در دهه 1980 و اینترنت در دهه 1990؛ تلفن همراه در هیئت یکی از فناوری های تعیین کننده عصر ما ظاهر شده است (کاستلز و دیگران 2007). شمار روبه افزایش مشترکان تلفن همراه در جهان به میلیارد رسیده است (اتحادیه بین المللی ارتباطات ؛ 2007). رشد استفاده و اقتباس موبایل به نتایج اجتماعی گوناگونی منجر شده است و اشکال جدید خود ابرازی؛ اشکال جدید ارتباط اجتماعی و استفاده شخصی از عرصه عمومی از ان جمله اند. مقاله می خواهد برخی از حوزه های اصلی تغییر اجتماعی را که نتیجه استفاده و اقتباس گسترده تلفن همراه است را بررسی کند و در عین حال به لحاظ نظری انها را در رابطه پویای میان فناوری و جامعه قرار می دهد. به پیروی از مارشال مک لوهان ؛ مانوئل کاستلز و دیگران ما هم استدلال می کنیم که پیامدهای اجتماعی فناوری تلفن گام مهمی است که در راستای حرکت از عصر رسانه های سنتی جمعی به جامعه نوین ارتباطات شخصی برداشته می شود.

مک لوهان (1962؛ 1964) معتقد بود که ویژگی های فناوری های ارتباطات بنباد شناخت بشری و سازمان اجتماعی را تعیین می کند. ظهور و توسعه چاپ جامعه را به یک عصر بصری وارد کرد ولی تلویزیون ؛ رادیو و فیلم

ما را به یک عصر توده ای آورد. این استدلال در عبارت مشهور مک لوهان به اختصار بیان شده است: " رسانه پیام است ". در عصر توده ای اواسط قرن بیستم ارتباطات باواسطه، ذاتا یک طرفه بود و از نهادهای رسانه ای برای عموم مردم پخش می شد. در عصر مصرف رسانه ای و توده ای جای اندکی برای فردیت و محتوای خصوصی وجود داشت.

در زمانی نزدیک تر به ما هم مانوئل کاستلز در مورد گرایش مساوات گرایانه جریان های اطلاعات نظریه ای ارائه کرده است. به اعتقاد کاستلز (2000) فناوری های اطلاعات و ارتباطات دهه 1980 و 1990 گونه ای از تغییر سازمان اجتماعی را تغذیه می کند که شبکه های اجتماعی منعطف ، فاقد تمرکز و مبتنی برعلائق مشترک (به جای محل جغرافیایی مشترک) ویژگی های اساسی آن است. کاستلز همانند مک لوهان این تغییر فراگیر را نتیجه پیدایش یک جامعه جدید (جامعه شبکه ای) می داند (2000). در حقیقت کاستلز با گفتن " شبکه پیام است " اشکارا روح مک لوهان را احضار کرده است (2001). ذکر این نکته مهم است که مک لوهان تغییر اجتماعی را به استفاده و توسعه فناوری ها نسبت داده است ولی کاستلز چنین نکرده است. درعوض کاستلز استدلال می کند که تغییرات فناوری های ارتباطات ؛ همان عاملی است که تغییرات اجتماعی را تغذیه می کند. به اعتقاد او " توسعه منطق سازمانی جدیدی که با دگرگونی های تکنولوژیک کنونی در ارتباط است ولی بدان وابسته نیست ؛ ویژگی اقتصاد اطلاعاتی و جهانی نوظهور است " (2004، 164). دیدگاه های مک لوهان و کاستلز در مورد جبرگرایی تکنولوژیک متفاوت است ولی می توان آنها را در موازات هم دید زیرا هردوی آنها برای درک جامعه از چارچوب فناوری های ارتباطات استفاده می کنند. ادعای این دو نظریه ان نیست که فناوری جامعه را شکل می دهد بلکه از تولید و بازتولید نظم اجتماعی در کانال نظام های ارتباطات سخن می گویند.

مقاله حاضر با طرح این استدلال که ما به عصر جدیدی از فناوری های فردی ارتباطات وارد شده ایم همین خط فکری را ادامه می دهد. در جوامع امروزی فناوری های ارتباطات حاکم شده اند و ویژگی اساسی این فناوری ها (به خصوص تلفن همراه) ماهیت فردی آنان است. علاوه بر این ماهیت فردی فناوری هایی مثل تلفن همراه

چارچوب مفیدی برای درک پیامدهای اجتماعی استفاده و اقتباس فناوری فراهم می‌آورد. گذار از عصر توده‌ای مک‌لوهان به عصر شبکه‌ای کاستلز نوعی پیشرفت است ولی عصر فردی کنونی با اعصار قبلی خود تفاوت بنیادی ندارد بلکه نتیجه توسعه طبیعی آن است. این بدان معناست که عصر ارتباطات فردی که در استفاده و اقتباس گسترده تلفن همراه تجلی پیدا کرده است با جامعه شبکه‌ای دهه 1990 تفاوت اندکی دارد. ما در این جا استدلال می‌کنیم که حرکت به سوی عصری که ابزارهای ارتباطی فردی بران‌حاکم است به پیامدهای اجتماعی مهمی منجر می‌شود. در ادامه با تمرکز بر تلفن همراه برخی از تغییرات کلیدی، مربوط به ماهیت فردی فناوری‌های ارتباطات را بررسی خواهیم کرد.

معنای نمادین تلفن همراه

افزایش تلفن‌های همراه و رسانه‌های قابل حمل دیگر مفهوم سازی‌های سنتی مربوط به فناوری‌های ارتباطات و فرد را به چالش کشیده است. تلفن همراه با بیشتر رسانه‌های تعاملی دیگر فرق دارد زیرا شخص می‌تواند آن را همراه خود داشته باشد. لب‌تاب هم به مانند تلفن همراه قابل حمل است اما بین قابل حمل بودن و یکی شدن با فرد تفاوت مهمی وجود دارد. هر دو وسیله به زمان و مکان ارتباط فرد با دیگران انعطافی فزاینده می‌دهند با این تفاوت که تلفن همراه در حین حرکت فیزیکی فرد هم امکان ارتباطات او با دیگران را فراهم می‌آورد و این به فردی شدن آن کمک می‌کند. همان‌گونه که وینسنت (2005) می‌گوید؛ "در هنگام استفاده از تلفن همراه بسیاری از حواس ما به صورت هم‌زمان درگیر می‌شود به طوری که آن را لمس می‌کنیم؛ صدایش را می‌شنویم؛ انزای بینیم و کل بدن ما با آن در تماس است". این ادغام حواس و تماس بدنی راه نوع جدیدی از احساس دلبستگی را باز کرده و امکانات جدیدی برای بازنمایی "خود" فراهم می‌آورد. به مانند دیگر رسانه‌ها؛ ظاهر یکی از ملاحظات مهمی است که در هنگام خرید تلفن همراه به آن توجه می‌شود (لوبوت - ماریس 2003) اما برخلاف فناوری‌های شخصی و قابل حمل دیگر به موبایل به عنوان وسیله‌ای شیک نگاه می‌شود (فورتیونتی 2005؛ کاتز و دیگران 2003) و این عمدتاً نتیجه ماهیت به شدت فردی این فناوری است. برخلاف تلفن ثابت

، موبایل یک محصول فردی است که با بدن فرد در تماس است و بنابراین به یک مکان فیزیکی خاص وابسته نیست. در نتیجه بسیاری از کاربران گوشی را بسط خود [امتداد هویت خود] می دانند (گانت و کسلر 2001؛ هولم و پیترز 2002). در واقع در فنلاند در اشاره به گوشی از واژه *سیار* استفاده می شود که به معنای " یک نوع امتداد دست " است (اوکس من و رو تیاینین 2003). تلفن های همراه می توانند از طریق رنگ؛ مارک؛ شکل؛ صدای زنگ و تزئینات شان " خود " را نمایش دهند. در اغوش کشیدن تلفن همراه از جانب جوانان یک نوع بیان نمادین است. جوانان علاوه بر خصلت فردی تلفن از شکل فیزیکی آن برای نمایش موقعیت اجتماعی و وابستگی های گروهی خود استفاده می کنند (اسکوگ 2002؛ تیلور و هارپر 2001). این مسئله شاید به تبیین این موضوع که چرا شبکه تعاملات اجتماعی مد فناوری را تعیین می کند یاری برساند (کمپل و روسو 2003).

شکل تلفن همراه آن چنان با شخصیت برخی از کاربران پیوند خورده است که با کارکرد تکنولوژیک آن در تضاد است. به عنوان مثال کمپل (2008) دریافت بین درک مد گونه از تلفن همراه و استفاده از این فناوری برای ابراز خود، یک همبستگی تجربی مثبت وجود دارد ولی بین مد و استفاده ابزاری از تلفن همراه (مثلا تناسب امکانات؛ فواید و امنیت) هیچ رابطه ای وجود ندارد. کاتز و سوگی یاما (2005) هم دریافتند که برخی از کاربران ترجیح می دهند برخی ویژگی های کارکردی و ابزاری گوشی خود را فدای شکل و ظاهر آن کنند. بدیهی است مد و شکل این فناوری برای کاربرانی که از آن برای شکل دادن و ابراز هویت خود استفاده می کنند از نظر اجتماعی اهمیت زیادی دارد. علاوه بر کاربران تلفن همراه انهایی هم که به مطالعه این موضوع پرداخته اند در تبیین نظری یافته های پژوهشی خود بر اهمیت اجتماعی مد تاکید کرده اند (سوگی یاما؛ 2006). لانگ و وی با استفاده از نظریه استفاده و رضامندی استدلال می کنند که مد و پایگاه اجتماعی انگیزه های غالب استفاده از تلفن همراه است زیرا تلفن همراه ابزارهایی برای بیان نمادین هویت اجتماعی فراهم آورده است. دیگران (مثلا لینگ 1997 و ولگار 2005) با اتکا بر آراء اروینگ گافمن استدلال می کنند که خواص نمادین تلفن همراه بخشی از سیاستی است که کاربران برای ابراز هویت خود در پیش می گیرند تا اجرای روی صحنه شان [اشکار]

را مدیریت کنند. معنای نمادین تلفن همراه مشوق اصلی کاتز و اخیوس (2002) در تدوین نظریه "روح ماشین" بوده است. اپارات گوست که از نظر لغوی به معنای روح ماشین است نظریه ای است که برای تبیین تغییراجتماعی که استفاده و اقتباس تلفن همراه و فناوری های ارتباطی فردی دیگر به بار آورده اند تدوین شده است. به اعتقاد کاتز و اخیوس موجودات انسانی به صورت عام به ارتباطات تمایل دارند و دقیقا همین نکته ظریف است که نحوه تفکر و استفاده ما از فناوری های ارتباطات شخصی را نشان می دهد. ماهیت به شدت نمادین تلفن همراه و فناوری های ارتباطی دیگر یکی از مهم ترین حوزه های تغییر اجتماعی است که نظریه روح ماشین به آن توجه کرده است. ایده کانونی این نظریه آن است که این نوع فناوری های فردی ارتباطات به دنبال تحقق "ارتباط همیشگی" هستند. ایده "ارتباط همیشگی" کاتز و اخیوس "اجتماعی شدن" (زمیل (1949) و "ارتباطات ناب" پیترز (1999) را تداعی می کند زیرا همه آنها از گرایش فطری انسان به تعامل اجتماعی سخن می گویند. ماهم بر این اعتقادیم که فناوری های ارتباطی فردی بخشی از حرکت روبه به جلوی انسان در گذار از جامعه توده ای به نوع شبکه ای و فردی است.

اشکال جدید هماهنگی و شبکه سازی اجتماعی

تحولی که در رابطه میان فناوری ارتباطات و جامعه به وجود آمده امده نه فقط در ظاهر ابزارهای ارتباطی سیار بلکه در نحوه استفاده از آنها هم خود را نشان می دهد. یونگ و یوتری در مطالعه ای که درمورد استفاده های ابزاری فناوری انجام داده اند برای استفاده از تلفن همراه یک طبقه بندی ایجاد کرده اند. دو مورد از این طبقه بندی ها دو گونه هماهنگی نو را نمایش می دهد : هماهنگی خرد و کلان. تطابق خرد به معنی استفاده ابزاری از تلفن همراه است ؛ مثلا تنظیم نوع کاربری ها ؛ تغییر دادن مسیر سفر و برنامه ریزی گروهی درمورد مسائلی که قبلا درمورد شان تصمیمی گرفته نشده است. تطابق کلان به بعد معنایی [دلالتی] و ارتباطی فناوری های سیار اشاره دارد ؛ مثلا گفتگوی اینترنتی با اعضای خانواده یا صحبت از طریق پیام کوتاه.

به اعتقاد ما اشکال جدید تطابق ؛ یعنی هردو شکل ابزاری (خرد) و معنادار (کلان) بر ماهیت به شدت فردی تلفن همراه دلالت دارند. در ارتباط باهماهنگی های خرد ؛ افراد برای غلبه بر موانع سنتی مربوط به زمان و مکان از تلفن های همراه خود استفاده می کنند. این بدان معناست که افراد برای اهداف شخصی خود به زمان و مکان معنای تازه ای می دهند و در تلاش هایی که برای تطابق با دیگران به عمل می آورند به جای اختصاص زمان و تعیین مکان از تلفن های همراه خود استفاده می کنند. کاستلز و دیگران (2007) فرایند بازسازی زمان و مکان را " فضای جریان ها " و " زمان بدون زمان " نام نهاده اند. در فضای جریان ها ؛ فضاها معنایی جدید می یابند و چون می توانند از جریان تعامل شبکه ای پشتیبانی کنند به حساب می آیند و از آنها استفاده می شود. کاستلز و دیگران وقتی می گویند " مکان هایی مثل خانه و محل کار وجود دارند اما به سان نقاطی هستند که همگرایی شبکه های ارتباطی افراد (که آنها را تولید و بازتولید می کنند) را منعکس می کنند " در واقع بر همین فردی سازی فضا تاکید دارند (2007 ؛ 172). در تعاملات شبکه ای، توالی زمان به هم می خورد و زمان فشرده می شود (همان زمان بدون زمان) و از این نظر هم معنایی فردی پیدا می کند. اگر بخواهیم منصفانه سخن بگوئیم باید بگوئیم که خصوصی شدن معنای زمان و مکان با ارتباطات سیار (تطابق خرد) آغاز نشده است. در واقع این اشکال زمانی - مکانی نوین بخشی از مجموعه ای منسجم است که از چند دهه قبل راه گذار به جامعه شبکه ای را در پیش گرفته است (کاستلز ؛ 2000). قطعا اینترنت و فناوری های دیگر در دگرگونی معنای زمان و مکان نقش مهمی بازی می کنند. این بدان معنا نیست که همه کاربران زمان و مکان را به یک اندازه و به راه های مشابهی خصوصی می کنند بلکه به این معناست که استفاده از فناوری های شبکه معانی جدیدی (هرچند متفاوت) برای آنان به ارمغان آورده است. در واقع " اقتباس فناوری ارتباطات سیار به گسترش جریان های فضا و زمان بی زمان به عنوان ساختارهای زندگی روزمره زندگی ما کمک کرده است " (کاستلز و دیگران ؛ 2007 ؛ 171).

تطابق کلان هم به مانند تطابق خرد نتیجه فردی سازی روز افزون تعامل رسانه ای است و به نوبه خود موجب توسعه آن می شود. تطابق کلان به استفاده نمادین از تلفن همراه اشاره دارد و ممکن است در قالب تعاملات پایدار

یا پیام های کوتاه متجلی شود. لیکوپ (2003) تعاملات پایدار از راه تلفن همراه را " گونه ای محاوره ای " توصیف می کند که می تواند از گفتگویی کوتاه و بی هدف تا بحثی عمیق در مورد امور بسیار خصوصی در نوسان باشد. از طرف دیگر " گونه ارتباطی " به مکالمه ها و پیام های متنی بسیار کوتاه رایج اشاره دارد؛ تماسی که برای گفتن جمله " دوستت دارم " برقرار می شود از این نوع است (کاستلز و دیگران 2007). " گونه محاوره ای " هم در تلفن ثابت و هم در تلفن همراه وجود دارد اما " گونه ارتباطی " خاص پدیده تلفن همراه است (لای 2007 ، لیکوپ 2003). اغلب اوقات این پیام ها به لحاظ محتوا بی معنا به نظر می آیند ولی همان گونه که جانسن توضیح می دهد " ارتباطات صرف نظر از مبادله ابزاری اطلاعات یک کارکرد بسیار مهم دارد. ارتباطات بدون آن که غیر از حفظ رابطه و دوستی اجتماعی محتوا و کارکردی داشته باشد به محمل اطلاعات تبدیل می شود " (2003 ، 163). این " ره آورد های دیجیتالی " به ویژه در میان بزرگ سالان مرسوم است و می توان آن را با نامه نگاری های نوجوانان گذشته مقایسه کرد. تطابق کلان با تلفن همراه چه از نوع محاوره ای و چه از نوع ارتباطی سرشار از " محتواهای نمادین و دلالتی " است و خواص ارتباط نزدیک و صمیمی را در خود دارد (لیکوپ 2003 ؛ 164).

تطابق کلان به مانند تطابق خرد بازتاب و امتداد گرایش به فردی سازی رسانه ارتباطی است. بنابه تعریف این ماهیت فردی محتواسست که تطابق کلان را از خرد متمایز می کند. روابط اجتماعی که به وسیله تطابق کلان تقویت می شود هم به اندازه محتوای مبادله شده خصوصی می شوند. بدیهی است که تلفن همراه روابط فردی مربوط به شبکه پیوندهای اجتماعی را تقویت می کند. اما تلفن همراه به فردی شدن شبکه های اجتماعی هم کمک می کند زیرا برخلاف ارتباطات سنتی (که به محل مشترک محدود می شد) پیوسته ماهیت انتخابی تری پیدا می کنند. در نتیجه ما اکنون به یمن فناوری، شاهدروندی هستیم که در آن ارتباط مکان به مکان جای خود را به ارتباط شخص به شخص می دهد(ولمن 2001). ولمن استدلال می کند با رشد فزاینده فناوری های جدید ارتباطات فرد (و نه مکان ؛ اعضای خانواده و گروه کاری) در ارتباطات خود بیش از پیش مستقل می شود. به این

ترتیب شبکه های اجتماعی شخصی (تر) می شوند و دقیقا به همین دلیل است که از آنها تحت عنوان "شبکه های اجتماعی شخصی" و "شبکه های ارتباطات شخصی" یاد می شود (کمپل و روسو 2003). بازهم یادآور می شوم که این روندی است که با ارتباطات تلفن همراه آغاز نشده است. به هر حال همان گونه که در مورد بازسازی مفاهیم زمان و مکان گفته شد؛ استفاده و اقتباس گسترده از تلفن همراه در ارتقای این روند به سطوح بالاتر نقش مهمی بازی می کند. میاتا و دیگران می گویند "اینترنت و به ویژه ارتباطات شخصی بی سیم، گذار از پیوندهای خانودگی مکان محور به تعاملات شخص به شخص فردی شده و تعاملات نقش به نقش (تخصصی) را تسهیل کرده است (2005؛ 403).

استفاده شخصی از فضای عمومی

از تلفن همراه برای پیگیری اهداف شخصی در فضاهای عمومی استفاده می شود و این موضوع هم به نوبه خود حرکت به سوی جامعه ارتباطات شخصی را نشان می دهد. تلفن همراه اکنون وسیله ای رایج است که در موقعیت های عمومی بی شمار استفاده می شود و امکان ارتباط کاربران خود را فراهم می آورد. هنجارهای رفتار در محیط های عمومی با هنجارهای حاکم بر گفتگو از راه تلفن همراه غالبا در تضاد است و استفاده از آن در محیط های عمومی چالش ها و محدودیت هایی به همراه دارد که و به همین دلیل به یکی از حوزه های پژوهشی علوم اجتماعی تبدیل شده است. پژوهش گران نحوه استفاده از موبایل در موقعیت های گوناگون را مطالعه کرده اند (به عنوان مثال کمپل 2004، کمپل و روسو 2003، لینگ 1997، رایس و کاتز 2003) اما هنوز هم "در مورد چگونگی و هنجارهای این رفتارهای خصوصی در مکان های عمومی اجماعی وجود ندارد". اساسا مرزهای بین امر خصوصی و عمومی پیوسته در تغییر است.

به عنوان مثال یکی از پیامدهای جالب استفاده از تلفن همراه در محل های عمومی آن است که دیگران به صورت ناخواسته نقش مخاطب پیدا می کنند. هدف گفتگو، شخص آن سوی خط است با این حال عابرینی که تصادفا گفتگوهای تلفنی را می شنوند "علی رغم میل خود مخاطب قرار می گیرند" (فورتیونتی 2003، 11).

این مقاله، از سری مقالات ترجمه شده رایگان سایت ترجمه فا میباشد که با فرمت PDF در اختیار شما عزیزان قرار گرفته است. در صورت تمایل میتوانید با کلیک بر روی دکمه های زیر از سایر مقالات نیز استفاده نمایید:

لیست مقالات ترجمه شده ✓

لیست مقالات ترجمه شده رایگان ✓

لیست جدیدترین مقالات انگلیسی ISI ✓

سایت ترجمه فا ؛ مرجع جدیدترین مقالات ترجمه شده از نشریات معتبر خارجی